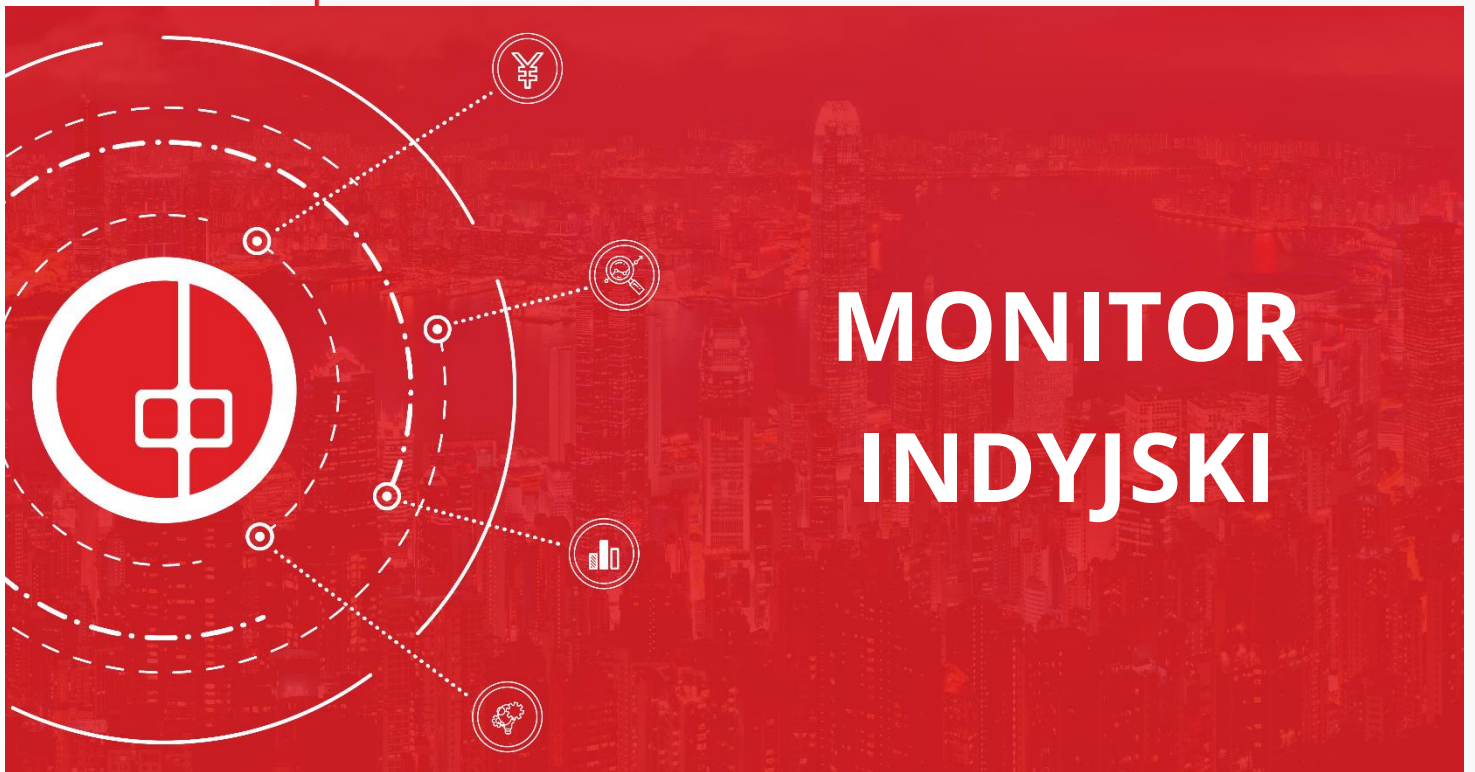

**OŚRODEK SPRAW
AZJATYCKICH**
Uniwersytet Łódzki

KWIECIEŃ 2026

MONITOR INDYJSKI

„Monitor Indyjski” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia polityczne, gospodarcze i społeczne w Indiach, a także indyjskie działania w Europie i stosunki Indie-Chiny.

DR KRZYSZTOF IWANEK

OŚRODEK SPRAW AZJATYCKICH
UNIwersytet ŁÓDZKI

MONITOR INDYJSKI

KWIECIEŃ 2026

Konflikt na Bliskim Wschodzie dalej kładzie się cieniem na Indiach. Wojna USA i Izraela przeciw Iranowi pozostawała jednym z najważniejszych światowych procesów dla Indii w kwietniu 2026. Choć Nowe Delhi wynegocjowało z Teheranem przepuszczanie tankowców płynących do Indii w połowie miesiąca, nadal utrzymywały się problemy z dostawami ropy i gazu z Bliskiego Wschodu: doszło m.in. do ostrzelania niektórych indyjskich statków i konieczności ewakuacji ponad 2500 obywateli Indii z Zatoki Perskiej, głównie marynarzy. W rezultacie problemów z importem surowców energetycznych z Bliskiego Wschodu Indie utrzymały także wysoki poziom importu z Rosji.

I. WYDARZENIA POLITYCZNE I GOSPODARCZE W INDIACH

1 kwietnia: 55 tysięcy domostw zbadanych w pierwszym dniu spisu powszechnego; prognozy przewidujące zmniejszanie się mediany wieku.

Wraz z początkiem miesiąca rozpoczęła się pierwsza faza spisu powszechnego w Indiach. Według mediów już pierwszego dnia zbadano 55 tysięcy domostw.

Chociaż dopiero druga faza spisu, planowana na rok 2027, ustali obecną populację Indii, już teraz przewiduje się, że pokaże on malejącą medianę wieku w Indiach – chociaż bez wątplenia pokaże także rosnącą populację kraju w liczbach bezwzględnych. Podczas ostatniego spisu powszechnego z 2011 r. ustalono, że populacja Indii wynosiła 1,2 mld; obecnie szacuje się ją na 1,4-1,5 mld. Jednakże według tych samych danych indyjska piramida demograficzna zwięźła się lekko u samego dołu. Innymi słowy, chociaż dalej jest to piramida, to jest im starsza kategoria obywateli, tym jest ich w Indiach mniej, to w najniższej kategorii wiekowej (dzieci do lat 4) było nieco mniej Indusów niż w kolejnej kategorii (dzieci w wieku lat 4-9). Prawdopodobnie zatem indyjski wzrost demograficzny już zwalnia, a nowy spis pokaże pogłębianie się tego zjawiska.

Według danych i szacunków przytoczonych przez Carnegie Endowment (link pod datą) do lat mediana w wieku w Indiach wynosiła 18-20 lat. Szacuje się jednak, że do 2051 roku mediana ta wyniesie 39. Nowy spis pozwoli zweryfikować te szacunki.

1 kwietnia: 44 maoistów składa broń w dystrykcie Bastar. Indyjskie siły paramilitarne ogłosiły kolejny sukces w ramach ich długotrwałych już operacji przeciw maoistom w dystrykcie Bastar w stanie Čhattisgarh: dotąd jednym z bastionów tych komunistycznych partyzantów. Premier stanu ogłosił następnie, że Čhattisgarh jest już zupełnie wolny od maoistów, ale do takich deklaracji należy zawsze podchodzić ostrożnie.

2 kwietnia: sekretarz indyjskiego MSZ na spotkaniu dotyczącym wojny na Bliskim Wschodzie w Wielkiej Brytanii. Jako reprezentant jednego z 50 państw sekretarz Vikram Mistri udał się omawiać kryzys na Bliskim Wschodzie w Wielkiej Brytanii. Reprezentant Indii podkreślił między innymi, że jego kraj był do tego momentu jedynym (neutralnym) państwem, którego marynarze zginęli w wyniku tego konfliktu.

2-3 kwietnia: wicepremier Rosji z wizytą w Nowym Delhi. Kwestię wojny na Bliskim Wschodzie Indusi mieli także okazję w tym samym czasie omawiać z Rosjanami, gdyż do Delhi przybył pierwszy wicepremier FR, Denis Manturow. Poza kwestią wojny z Iranem strony miały, według notki indyjskiego MSZ, omawiać także możliwości rozwoju współpracy rosyjsko-indyjskiej, w tym w dziedzinie minerałów krytycznych. Wkrótce potem Indie i FR podpisały zaś porozumienie w zupełnie innej branży: ich tradycyjnej dziedzinie współpracy, jaką jest handel uzbrojeniem (*vide* sekcja o stosunkach Indie-Chiny).

2 kwietnia: Indie jednym z liderów wytwarzania nowej energii odnawialnej. Według International Renewable Energy Agency (IRENA) Indie były w 2025 r. trzecim krajem na świecie jeśli chodzi o zwiększanie wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych (po 1. Chinach i 2. USA). Należy jednak podkreślić, że ten raport IRENA mierzył, ile państwa dodały do swoich możliwości wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, czyli porównywał wartości wzrostu w skali roku. Indie zwiększyły możliwości wytwarzania energii elektrycznej z energii słonecznej o 37 GW do poziomu 250,5 GW, co uplasowało je na drugim miejscu jeśli chodzi o zwiększanie możliwości w tej dziedzinie, ale Chiny w tym samym czasie zwiększyły swoje możliwości o 315 GW (czyli o więcej w skali roku niż Indie są w stanie wytwarzać w sumie). ChRL prowadzi tak samo w zwiększaniu możliwości wytwarzania energii elektrycznej z hydroelektrowni i turbin wiatrowych.

Indie – tak samo jak i Chiny – pozostają jednak równocześnie bardzo uzależnione od importu surowców energetycznych z Bliskiego Wschodu. Por. informacje poniżej.

4 kwietnia: Indie przyznają, że nabywają ropę z Iranu. Indyjskie Ministerstwo Ropy Naftowej i Gazu Ziemnego przyznało, że do Indii przybywają tankowce z ropą z Iranu. Zaprzeczyło także doniesieniom, że ich transporty przekierowywane są gdzie indziej. Jest to nowością, gdyż Nowe Delhi nie nabywało surowca z tego kraju od 2019 r. Więcej na ten temat w informacjach pod datami 25 kwietnia („Czołowy polityk partii rządzącej Indiami...”) i 30 kwietnia („Rosja pozostaje największym dostawcą ropy do Indii...”). Transporty tego surowca i tak zapewne ustały po 13 czerwca, kiedy to Stany Zjednoczone ogłosiły blokadę irańskiego wybrzeża, co zablokowało tankowce w irańskich portach – poza tymi, które były już na pełnych morzach.

7 kwietnia: prezes Air India rezygnuje. Campbell Wilson, prezes państwowej indyjskiej spółki lotniczej Air India, złożył rezygnację. Wilson za jeden z powodów swojej decyzji podał rosnące straty linii. Chociaż wzrost ceny paliwa lotniczego w efekcie wojny na Bliskim Wschodzie również dotknął Air India (jak i innych przewoźników), ta państwowa firma doświadczała strat i była na krawędzi upadku już od lat, nie tylko ostatnich miesięcy.

7-9 kwietnia: nowy minister spraw zagranicznych Bangladeszu z wizytą w Indiach. Khalilur Rehman odwiedził Nowe Delhi po drodze na konferencję na Mauritiusie, a zaraz później miał okazję ponownie spotkać się ze swoim indyjskim odpowiednikiem na tejże konferencji.

Jest to pierwsza wizyta ministra nowego rządu w Dhace w Indiach, a zatem kolejny sygnał o normalizacji stosunków między dwoma państwami. W Indiach obawiano się, że nowy rząd w Bangladeszu – pod wodzą partii BNP, która wygrała wybory w tym kraju pod koniec zeszłego roku – będzie bardziej antagonistycznie nastawiony do rządu w Nowym Delhi. W Indiach wciąż przebywa poprzednia premier Bangladeszu Sheikh Hasina [wym. *Śejch Hasina*], reprezentująca partię rywali obecnie rządzącej BNP. Na Hasinę wydano w zeszłym roku w Bangladeszu wyrok śmierci, a Dhaka domaga się od Nowego Delhi wydania byłej premier, czego Indie dotąd nie uczyniły.

Mimo to dwa państwa próbują unormować swoje stosunki. W lutym powróciły one do wydawania wiz swoim obywatelom. Wcześniej indyjski minister spraw zagranicznych pojawił się w Bangladeszu, teraz zaś jego odpowiednik spotkał się z nim w Nowym Delhi. Później w kwietniu Indie wyznaczyły także nowego ambasadora (wysokiego komisarza) w Dhace. Został nim Dinesh Trivedi [wym. *Dineś Triwedi*], polityk rządzącej partii BJP. Więcej o znaczeniu normalizacji indyjsko-bangladeskich stosunków w komentarzu Amita Ranjana [wym. *Amita Rańdzana*] dla ISAS.

9 kwietnia: wyborcy w stanach Kerala i Asam i terytorium Pudućeri głosują na nowe władze. Tego dnia głosy na posłów swoich zgromadzeń ustawodawczych oddali mieszkańcy stanów Kerala i Asam, a także terytorium związkowego Pudućeri. Więcej na temat w informacjach pod datą 23 kwietnia (pod tytułem „Rozpoczynają się wybory...”).

12 kwietnia: nie żyje indyjska śpiewaczka Asha Bhosle [wym. Aśa Bhosle]. Piosenkarka znana była z wielu utworów użytych w różnych popularnych filmach, w tym w języku hindi (bollywoodzkich), w jej rodzimym marathi i licznych innych. W indyjskim przemyśle filmowym aktorzy zazwyczaj nie śpiewają piosenek: głosy pod nich podkładają zawodowi muzycy i taką rolę odgrywała właśnie Asha Bhosle. Piosenkarka dożyła wieku 92 lat; cztery lata temu zmarła zaś jej jeszcze bardziej popularna siostra, piosenkarka Lata Mangeshkar [wym. Lata Mangeśkar].

13 kwietnia: spożycie alkoholu w Indiach rośnie, ale trendy zmieniają się. Indie pozostają największym na świecie rynkiem sprzedaży whisky. W pierwszej połowie 2025 r. spożycie wódki w Indiach wzrosło o 10% rdr, a piwa o 7%. Mimo tych danych uważa się, że trendy spożywania alkoholu pośród młodszych Indusów zmieniają się w podobnym kierunku co na Zachodzie. Młodszy Indusi coraz częściej sięgają po lżejsze napitki (np. łagodniejsze drinki zamiast whisky) lub w ogóle rezygnują z alkoholu – twierdzą eksperci, na których powołuje się indyjski Economic Times (link pod datą).

14 kwietnia: premier Indii inauguruje autostradę Delhi-Dehradun. Narendra Modi dokonał inauguracji sześciopasmowej autostrady ze stolicy kraju, Nowego Delhi, do faktycznej stolicy górskiego stanu Uttarakhand, Dehradun (sam Dehradun leży jednak na równinach, u podnóży gór). Otwarcie autostrady pokazuje stopniowo poprawiający się stan infrastruktury transportowej w Indiach: dotąd większość szos uznawanych w Indiach za autostrady miały nie więcej niż dwa pasy.

17 kwietnia: Ustawa o rezerwacji okręgów wyborczych dla kobiet staje się prawem. Zakończył się okres karencji Ustawy o Reprezentacji Kobiet (Women’s Reservation Bill, przegłosowanej w Indiach w 2023 r. (kiedy u władzy była ta sama koalicja co obecnie). Oznacza to, że indyjski rząd jest zobowiązany zarezerwować 33% okręgów wyborczych dla kandydujących kobiet. Więcej na ten temat w poprzednim, [marcowym Monitorze](#).

18 kwietnia: dwa indyjskie statki ostrzelane w cieśninie Ormuz. Dzień wcześniej indyjski minister spraw zagranicznych [ogłosił](#), że uzyskał w rozmowie ze swoim irańskim odpowiednikiem zapewnienie, że indyjskie jednostki będą

przepuszczane przez niebezpieczną ostatnio cieśninę. Mimo to dwa indyjskie statki zostały ostrzelane przez Irańczyków. Irański ambasador w Nowym Delhi został następnie wezwany do indyjskiego MSZ, gdzie zażądano od niego złożenia wyjaśnień. Więcej na ten temat w informacjach pod datą 24 kwietnia („Osiem śmierci Indusów potwierdzonych...”).

19-21 kwietnia: prezydent Republiki Korei z wizytą w Indiach. W tydzień po spotkaniu z premierem Donaldem Tuskiem w Korei prezydent Lee Jae Myung przybył do Nowego Delhi, gdzie spotkał się z premierem Narendrą Modim. Według notki indyjskiego MSZ strony omawiały możliwości współpracy m.in. w AI, branży półprzewodników czy budowie statków.

21 kwietnia: Indie i Japonia organizują wspólne forum ds. AI w Mumbaju. Po niedawnym szczycie AI w Indiach, na które zaproszono reprezentantów różnych państw, Nowe Delhi zorganizowało osobny Japońsko-Indyjski Dialog Strategiczny nt. AI w Mumbaju, na którym zjawił się m.in. wiceminister ds. cyberbezpieczeństwa w japońskim MSZ, Hanada Takahiro.

23 kwietnia: rozpoczynają się wybory do zgromadzeń ustawodawczych Bengalu Zachodniego i Tamilnadu. W kwietniu odbyły się wybory do czwartego i siódmego najludniejszego stanu Indii: odpowiednio Bengalu Zachodniego i Tamilnadu. Były to wybory regionalne, to jest do zgromadzeń ustawodawczych tych stanów. Indie są bowiem federacją, w której stany mają swoje zgromadzenia i rządy, a także osobno organizowane wybory. W Tamilnadu głosowanie odbyło się jednego dnia (23 kwietnia), w Bengalu Zachodnim zaś w dwóch fazach (23 kwietnia i 29 kwietnia). Wyniki obu głosowań poznamy czwartego maja, wraz z wynikami wyborów w stanach Asam i Kerala, a także terytorium związkowego Puduććeri. Partia rządząca całym krajem – BJP – stanie przed największym wyzwaniem w Bengalu Zachodnim, Kerali i Tamilnadu, gdyż tam prym wiodą partie regionalne; w Asamie zaś BJP liczy na reelekcję.

24 kwietnia: fala upałów uderza w północne Indie. Zgodnie z wcześniejszymi zapowiedziami tegoroczne lato w północnych Indiach okazało się wyjątkowo upalne. Pod koniec miesiąca temperatura w niektórych miejscach stołecznego Delhi przekroczyła 40 stopni. Wyższe niż normalne odczyty odnotowano także między innymi w sąsiednim stanie: po części pustynnym Radżasthanie.

24 kwietnia: osiem śmierci Indusów potwierdzonych na Bliskim Wschodzie, ponad 2500 ewakuowanych. Rząd indyjski potwierdził, że od początku izraelsko-amerykańskich ataków na Iran (28 luty) śmierć w regionie

Bliskiego Wschodu poniosło już ośmiu Indusów, a jeden jest uznany za zaginionego. Ponadto do tego momentu z Bliskiego Wschodu ewakuowano 2590 obywateli Indii. Najwięcej ewakuowanych jest spośród indyjskich marynarzy służących na statkach, które utknęły w Zatoce Perskiej w wyniku trudności z przekraczaniem cieśniny Ormuz, a najwięcej ofiar spośród załóg statków, które próbowały ją przekroczyć.

25 kwietnia: czołowy polityk partii rządzącej Indiami przyznaje, że Nowe Delhi ugięło się przed Waszyngtonem w sprawie rosyjskiej ropy. Podczas wystąpienia w amerykańskim Hudson Centre jeden z czołowych polityków BJP, Ram Madhav [wym. *Ram Madhaw*], przyznał, że pod naciskiem amerykańskim Nowe Delhi zgodziło się zaprzestać importu rosyjskiej ropy. Madhav stwierdził także, że podobnie Indie pod naciskiem amerykańskim zaprzestały importu ropy irańskiej. Najpewniej polityk ten miał na myśli zaprzestanie importu irańskiej ropy w obawie przed sankcjami, do którego doszło w 2019 r., a nie niedawny indyjski powrót do nabywania surowca z tego kraju. Wskazał również na niedawną (2025) podwyżkę amerykańskich ceł na indyjskie towary jako kolejne źródło zgrzytów między Nowym Delhi a Waszyngtonem (jak również źródło nacisków indyjskiej opozycji na stronę rządzącą).

Wypowiedź Madhava wywołała furorę w Indiach, gdyż oznaczała przyznanie się do ustępstw dotyczących rosyjskiej ropy, o których Nowe Delhi od miesięcy milczało. Madhav stwierdził jednak następnie, że jego wypowiedź była „niezgodna z faktami”. Więcej na ten temat w informacjach pod datą 30 kwietnia („Rosja pozostaje największym dostawcą ropy do Indii”).

27 kwietnia: indyjska firma farmaceutyczna wykupi przedsiębiorstwo amerykańskie. Sun Pharma z Indii miała zapłacić 11,75 mld USD za wykupienie amerykańskiego przedsiębiorstwa z tej samej branży: Organon (wraz z długami tej ostatniej firmy). Jednym z powodów tej decyzji ma być zeszłoroczna podwyżka amerykańskich ceł na indyjskie produkty (której status prawny jest wciąż niepewny). Aby obejść te cła, Sun Pharma mogła zdecydować się przenieść część swojej produkcji do Stanów Zjednoczonych. Nie wszystkie aspekty stosunków indyjsko-amerykańskich kształtują się jednak obecnie tak pozytywnie – *vide* informacje poniżej.

27 kwietnia: indyjski MSZ potępia komentarz, który rozpowszechnił prezydent Trump. Na założonej przez siebie platformie społecznościowej Truth Social prezydent USA podał dalej komentarz prawicowego amerykańskiego komentatora Michaela Savage’a, który nazwał Indie i Chiny „piekielnymi dziurami” i sprzeciwił się ściąganiu imigrantów z takich państw.

Indyjski MSZ nazwał ten komentarz „opartym na błędnych informacjach” i „w złym guście”.

Mimo tych uszczypliwości premier Modi i prezydent Trump odbyli rozmowę telefoniczną nieco wcześniej, 15 kwietnia, i mieli wówczas omawiać przede wszystkim sytuację na Bliskim Wschodzie. Wcześniej zaś (8-10 kwietnia) sekretarz indyjskiego MSZ, Vikram Misri, odwiedził Waszyngton, zapewne w tym samym celu.

27 kwietnia: siedmiu polityków opozycyjnej Aam Aadmi Party (AAP) w Radźja Sabsze przechodzi do BJP. Radźja Sabha (ang. Rajya Sabha) to indyjski odpowiednik Senatu: wyższa izba centralnego parlamentu. Nie ma ona znaczącej politycznej roli w indyjskim systemie. Jej posłów wybiera się pośrednio i zazwyczaj zatwierdza ona wszystko to, co przegłosowane zostaje w niższej izbie: Lok Sabsze. Przejście aż siedmiu polityków z opozycyjnej AAP do rządzącej krajem BJP tylko trochę zmienia układ sił w Radźja Sabsze, ale sygnalizuje także szersze osłabienie AAP względem BJP. Niedawno ta pierwsza partia straciła władzę w wyborach w Delhi na rzecz tej drugiej.

28 kwietnia: w Indiach zaczynają się pojawiać możliwości biometrycznej autoryzacji. Indyjski bank Axis Bank, niderlandzka platforma płatności elektronicznych PayU i indyjska platforma e-commerce Flipkart (obecnie własność amerykańskiego Walmarta) stworzyły wspólnie możliwość biometrycznej autoryzacji płatności. Użytkownicy będą zatem mogli zatwierdzać płatności poprzez skan twarzy lub palca zamiast wpisywania jednorazowych haseł (OTP). Więcej na ten temat w komentarzu Vishala Mathura [wym. *Wiśala Mathura*] dla Hindustan Times.

28 kwietnia: ZEA opuszcza OPEC. Szansa dla Indii? Deklaracja, że Zjednoczone Emiraty Arabskie opuszczą OPEC może okazać się szansą dla Indii. Więcej na ten temat w komentarzu Sreedeva Krishnakumaa [wym. *Sridewa Krishnakumara*] i w sekcji Komentarz niniejszego Monitora.

30 kwietnia: Rosja pozostaje największym dostawcą ropy do Indii; w tle konflikt na Bliskim Wschodzie. Dane firmy Kpler wskazują na to, że Rosja pozostaje największym dostawcą ropy naftowej do Indii. Kpler ocenia ten eksport na podstawie ruchu tankowców między Rosją a Indiami, przyjmując, że każdy z nich jest zupełnie wypełniony surowcem. Na tej podstawie szacuje się, że do Indii docierało w kwietniu 2026 r. średnio 1,6 mln baryłek rosyjskiej ropy dziennie. Ponadto Indie nabywały w tym miesiącu ropę naftową od Arabii Saudyjskiej, Zjednoczonych Emiratów Arabskich i Kataru, a także – co jest nowością – Iranu i Wenezueli. W przeciągu kwartału tę skalę handlu będzie

można potwierdzić w rządowych danych indyjskich. Więcej na ten temat w sekcji Komentarz.

KOMENTARZ

ZEA opuszczają OPEC. Szansa dla Indii? OPEC to kartel państw produkujących i eksportujących ropę naftową, które wzajemnie koordynują jej cenę. W sytuacji problemów z jej dostawami z Bliskiego Wschodu rosną ceny tego surowca na światowych rynkach (por. [komentarz](#) F. Rudnika dla Ośrodka Studiów Wschodnich). Odejście ZEA z OPEC to potencjalnie szansa na wynegocjowanie relatywnie niższej ceny niż ta narzucona przez OPEC – być może również dla Nowego Delhi.

W 2024 r. niemal 10% indyjskiego importu ropy w wartości pochodziło z ZEA. Emiraty mają szansę częściowo omijać wyzwanie cieśniny Ormuz, gdyż ich terytorium rozciąga się na wschód, na drugą stronę cieśniny, a ZEA dysponuje ropociągiem, który pozwala przemieszczać ropę z zachodu na wschodnie wybrzeże kraju, do terminalu Fudżajra, z pominięciem cieśniny Ormuz. Nawet i ta trasa nie wydaje się w pełni bezpieczna, gdyż w ramach obecnego konfliktu na Bliskim Wschodzie na Fudżajrę zdarzały się ataki. Więcej na ten temat: por. [komentarz](#) A. Łoskot-Strachoty dla Ośrodka Studiów Wschodnich. Szanse Indii na porozumienie się z ZEA na większe dostawy mogą zatem dalej zderzyć się z reperkusjami konfliktu na Bliskim Wschodzie, póki te się utrzymują. Szerzej o indyjskich dylematach względem problemów z importem surowców energetycznych z Bliskiego Wschodu, włącznie z możliwymi scenariuszami przyszłości: por. [komentarz](#) Aparny Pande dla Huson Centre. Patrz również komentarz poniżej.

Rosja pozostaje największym dostawcą ropy do Indii; w tle konflikt na Bliskim Wschodzie. Utrzymanie się wysokiego poziomu eksportu rosyjskiej ropy do Indii jest wbrew wcześniejszym planom i działaniom państw europejskich i USA. Administracja w Waszyngtonie twierdziła, że postawiła Indiom warunek wstrzymania importu rosyjskiej ropy w zamian za wycofanie podwyżki amerykańskich ceł na indyjskie towary. Następnie jednak Waszyngton miał ten warunek zawiesić biorąc pod uwagę nowe trudności Indii z uzyskiwaniem tego samego surowca z Bliskiego Wschodu, ze względu na toczący się tam konflikt (rozpoczęty, dodajmy, m.in. przez Amerykanów). Ostatnie miesiące ujawniły zatem podwójną zależność Indii: od importu ropy (z

Rosji i z Bliskiego Wschodu) i od nacisków amerykańskich. Więcej na ten temat w poprzednim, marcowym Monitorze.

II. INDIE I EUROPA

6 kwietnia: nowa indyjska ambasador przejmuje placówkę w Warszawie.

Do stolicy RP przybyła p. Neeta Bhushan [wym. *Nita Bhuszan*], nowa ambasador Indii w Warszawie. Przejęła ona stanowisko po Nagmie Muhammad Malik, która pod koniec zeszłego roku objęła pieczę nad indyjską ambasadą w Japonii.

9 kwietnia: sekretarz stanu ds. zagranicznych Szwecji z wizytą w Nowym Delhi.

Dag Hartelius spotkał się sekretarzem indyjskiego MSZ ds. zachodnich, Sibi Georgem. Strony omawiały m.in. niedawno zawartą (choć czekającą na potwierdzenie po stronie Unii) indyjsko-unijną umowę o wolnym handlu. Więcej na ten temat w sekcji Komentarz.

12-14 kwietnia: sekretarz indyjskiego MSZ, Vikram Misri, z wizytą w Paryżu i Berlinie.

Po swojej wizycie w Wielkiej Brytanii i USA p. Misri odwiedził stolicy Francji i Niemiec. Odczyty indyjskiego MSZ wskazują, że wspólnym mianownikiem rozmów podczas tych wszystkich wizyt była sytuacja na Bliskim Wschodzie.

14-17 kwietnia: kanclerz Austrii z wizytą w Indiach.

Christian Stocker spotkał się m.in. z premierem Modim, ale w notce indyjskiego MSZ brak informacji, jakie dokładnie obszary współpracy były omawiane.

kwiecień: UE publikuje pełną wersję umowy o wolnym handlu z Indiami.

Umowa, co do której strony porozumiały się na początku tego roku, wciąż nie jest formalnie podpisana – nie ratyfikował jej Parlament Europejski. Tymczasem ukazała się jej jednak jej pełna wersja we wszystkich oficjalnych językach Unii (wcześniej opublikowano tylko jej skrót). Więcej na ten temat w sekcji Komentarz.

KOMENTARZ

UE publikuje pełną wersję umowy o wolnym handlu z Indiami. Cały dokument ma ponad 1000 stron i strony zastrzegają, że może jeszcze on

podlegać pewnym modyfikacjom. Warto jednak wskazać na kilka jego aspektów. Po pierwsze, sekcja dotycząca mechanizmu CBAM (Carbon Border Adjustment Measures) wskazuje, że UE nie ugięła się w jego sprawie. Indie będą dalej za sprawą tego mechanizmu ponosić dodatkowy koszt sprzedaży do Unii towarów, których wytwarzanie powoduje szczególne zanieczyszczenia klimatu, takich jak stal. Oznacza to mniejsze zagrożenie dla polskich wytwórców stali. W zamian Unia zobowiązała się jednak pomagać Indiom wdrażać bardziej ekologiczne rozwiązania. Sekcja o tymczasowym pobycie osób naturalnych wskazuje na to, że Unia chce ułatwiać krótkoterminowe pobyty indyjskich biznesmenów na jej terenie. Istotny jest również fakt, że umowa dotyczy nie tylko handlu towarami, ale i usługami, a te drugie mają coraz większe znaczenie w całościowym eksporcie Indii (niedługo osiągnąć będą pułap 50% całego indyjskiego eksportu). Sekcja o handlu usługami wskazuje, że strony będą wzajemnie gwarantować sobie takie same ułatwienia w handlu usługami, poza wyjątkami takimi jak usługi audio-wizualne, kabotaż w transporcie morskim, granty, subsydia czy usługi w ruchu lotniskowym.

III. STOSUNKI INDIE-CHINY

3 kwietnia: indyjski i chiński minister spotykają przy okazji konferencji Światowej Organizacji Handlu. Minister Wang Wentao i jego indyjski odpowiednik Piyush Goyal [wym. *Pijusz Gojal*] mieli przy tej okazji omawiać możliwości pogłębiania współpracy gospodarczej między ich krajami.

12 kwietnia: Indie potępiają wprowadzenie nowego nazewnictwa przez Chiny względem spornego stanu Arunaćal Pradeś. Rząd indyjski ostro zareagował na administracyjne zmiany nazw w sąsiednim ChRL. Poza zmianami na kontrolowanymi przez siebie terenach, chińska administracja przyjęła nowe nazwy dystryktów względem stanu Arunaćal Pradeś, chociaż ten ostatni faktycznie kontrolują Indie (ale roszczą sobie do niego prawa Chiny). Indyjski MSZ nazwał te decyzje „pozbawionymi podstaw narracjami”. Więcej na ten temat w sekcji Komentarz.

15 kwietnia: Chiny stały się z powrotem największym partnerem handlowym Indii. Według nowych danych w roku finansowym 2025-2026 Chiny wspięły się na miejsce największego partnera handlowego Indii, to jest kraju, z którym Indie mają największą wartość wymiany handlowej. Chiny wyprzedziły w ten sposób na tej pozycji USA. Więcej na ten temat w sekcji Komentarz.

16-17 kwietnia: indyjsko-chińskie konsultacje w sprawie Szanghajskiej Organizacji Współpracy. W Nowym Delhi odbyły się konsultacje w sprawie Szanghajskiej Organizacji Współpracy – organizacji, do której oba te państwa należą. Delegacjami przewodzili narodowi koordynatorzy ds. SzOW: odpowiednio Alok Dimri z Indii i Yan Wenbin z Chin. Ze strony indyjskiego MSZ brak szerszych informacji na temat przebiegu spotkania, ale warto dodać, że zeszłoroczny szczyt SzOW w ChRL był okazją na spotkanie między przewodniczącym Xi i premierem Modi, które zapowiedziało okres odwilży między państwami.

27 kwietnia: Indie nabędą rosyjskie pociski powietrze-powietrze; w tle chińskie wsparcie dla Pakistanu. Według South China Morning Post Indie podpisały umowę o wartości 1,2 mld USD na kupno trzystu rosyjskich pocisków powietrze-powietrze, R-37M. Decyzja ma być podyktowana doświadczeniami starć pakistańsko-indyjskich z maja 2025 r. Siły indyjskie mają podobno zmierzać do poprawienia swoich możliwości zestrzeliwywania pocisków wystrzeliwanych przez samoloty sił powietrznych Pakistanu, szczególnie te produkcji chińskiej. W efekcie może w przyszłości dojść do sytuacji, w której Indie używać będą rosyjskich pocisków m.in. przeciw chińsko-pakistańskim samolotom używającym rosyjskiego silnika (chodzi o maszynę JF-17 Thunder: wspólny produkt chińsko-pakistański).

30 kwietnia: w czerwcu rozpocznie się pielgrzymka na górę Kejłaś. Indyjskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych ogłosiło na koniec miesiąca, że „w koordynacji z rządem ChRL” w czerwcu rozpocznie się pielgrzymka na świętą dla hindusów górę Kejłaś (Kailash Mansarovar Yatra, wym. *Kejłaś Mansarowar Jatra*), na którą to wyprawę indyjscy obywatele mogą zapisywać się do 19 maja. Góra ta znajduje się w Tybecie, a zatem na terytorium kontrolowanym przez Chiny. Stąd też organizacja pielgrzymki nie jest możliwa bez zgody Pekinu i koordynacji z Indiami. Powrót do organizacji pielgrzymki – po raz pierwszy od napięć 2020 roku – jest interpretowany jako jeden z elementów normalizacji stosunków Indie-Chiny.

KOMENTARZ

Chiny stały się z powrotem największym partnerem handlowym Indii. Przez poprzednie cztery lata na pierwszym miejscu plasowały się Stany Zjednoczone, ChRL zajmowała zaś miejsce drugie. Należy jednak dodać, że

w jeszcze poprzednich latach to właśnie Chiny zajmowały pozycję największego partnera handlowego Indii. Wymiana handlowa Indie-Chiny relatywnie osłabła w okresie 2020-2024 ze względu na pandemię, a także być może z powodów napięć indyjsko-chińskich w 2020 r. (acz Indie nie zastosowały wówczas reperkusji względem handlu z Indiami jako takiego, zatem ten wniosek pozostaje niepewny). To pozwoliło USA wyprzedzić Chiny. Następnie jednak znaczna podwyżka amerykańskich ceł na indyjskie towary, wprowadzona w połowie 2025 roku, mocno odbiła się na handlu Indie-USA – i to zapewne pozwoliło handlowi Indie-Chiny osiągnąć relatywnie większą wartość.

Należy jednak dodać do tego, że handel z Chinami przynosi Indiom ogromny deficyt, to jest wartość indyjskiego eksportu do ChRL jest znacznie niższa od wartości importu z Chin. To samo dotyczy zresztą większości państw handlujących z ChRL. Inaczej jest z indyjskim handlem z USA – w tym wypadku indyjski eksport do tego kraju jest wart więcej niż indyjski import ze Stanów Zjednoczonych.

Indie potępiają wprowadzenie nowego nazewnictwa przez Chiny względem spornego stanu Arunaçal Pradeś. Stan ten pozostaje jedną z głównych osi sporu terytorialnego między dwoma azjatyckimi olbrzymami już od lat 1950. (choć nie jedyną – spór dotyczy także Ladakhu i mniejszych skrawków terenu w Himalajach). Stan nazywany obecnie Arunaçal Pradeś należał jeszcze na początku XX wieku do Tybetu. Ziemie te jednak zostały zajęte przez Brytyjczyków – i administracyjnie dołączone do Indii Brytyjskich – a królestwo Dalajlamy zostało zmuszone do akceptacji tego stanu rzeczy przez podpisanie Konwencji z Śimli w 1914 r. Granicą między Indiami Brytyjskimi a Tybetem stała się wówczas na tym odcinku – na wschód od Sikkimu – narzucona przez Brytyjczyków linia McMahon. Zajęty tak kawałek południowego Tybetu Brytyjczycy nazywali North-East Frontier Tracts (NEFT).

Następnie Indie uzyskały niepodległość w 1947 r., a Chińska Republika Ludowa ukonstytuowała się w 1949 r. pod rządami komunistów. Wkrótce potem, w latach 1950–51, chińscy komuniści zajęli Tybet. W efekcie granica Indii Brytyjskich z Tybetem w ciągu kilku lat stała się granicą dwóch nowych państw: niepodległej Republiki Indii z ChRL. Z perspektywy Nowego Delhi nowe państwo indyjskie niejako „odziedziczyło” granice Indii brytyjskich, a zatem rząd indyjski traktował linię McMahon jako międzynarodową granicę, a NEFT jako swoje terytorium. Z tą interpretacją okazał się nie zgadzać Pekin, który wykazywał – słusznie zresztą – że linia McMahon została narzucona przez kolonialny rząd brytyjski. Nie prowadziło to jednak chińskich komunistów oczywiście do konkluzji, że NEFT, tak jak reszta Tybetu, powinny stanowić

niepodległe państwo tybetańskie. Zamiast tego, zajmwszy resztę Tybetu, chińscy komuniści rościli sobie także prawo do NEFT jako jego historycznej części.

Indie pozostały przy swojej interpretacji, chociaż do późnych lat 1950. liczyły na pokojowe rozwiązanie sporu. W 1954 r. rząd w Nowym Delhi przemianował NEFT na North-East Frontier Agency (NEFA). W 1987 r. Indie zmieniły ten region w regularny stan, nadając mu (wymyśloną) nazwę Arunaçal Pradeś (ang. Arunachal Pradesh). Rząd w Pekinie nie uznawał i nie uznaje jednak żadnej z tych nazw, do dziś nazywając ten obszar Południowym Tybetem (Zangan).

W 1962 r. Indie i Chiny stoczyły wojnę o sporne między nimi ziemię, którą ChRL jednoznacznie wygrała. O ile jednak Chińczycy zajęli i utrzymali część innego spornego terytorium – Aksai Ćin w Ladakhu – o tyle NEFA zajęli, ale się stamtąd wycofali, pozwalając Indiom na odzyskanie nad nim kontroli. Mimo to Chiny zachowały swoje roszczenia do tego regionu. Status terytorium pozostaje zatem sporny do dziś. Dlatego też tak samo jak Pekin nie uznaje indyjskiego nazewnictwa względem tego regionu, Indie nie uznają żadnych zmian nazewnictwa chińskiego, które sugerują – choć tylko na mapach – że są to terytoria ChRL.

**OŚRODEK SPRAW
AZJATYCKICH**

Uniwersytet Łódzki

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

